

Pradžia > Mokymai, Teisminiai Tinklai Ir Agentūros > France

Pirminis teisėjų ir prokurorų mokymas Europos Sąjungoje

Turinį pateikė
Prancūzija

Prancūzija

Bendras aprašymas

Nacionalinė teisėjų mokykla (*École nationale de la magistrature*, ENM) yra vienintelė mokykla, rengianti teismo pareigūnus. Joje kartu rengiami teisėjai ir prokurorai. Norint tapti teismo pareigūnu, pirminis mokymas yra privalomas.

Mokykloje rengiamos įvairios tikslinės grupės, todėl mokymo trukmė priklauso nuo samdančios institucijos.

Nacionalinės teisėjų mokyklos mokymo metodas grindžiamas viena kitą papildančių pedagoginių formų deriniu, kurio pagrindinė yra tyrimų atlikimas arba praktinis darbas pogrupuose.

Atliekant tyrimus darbas vyksta mažose grupėse pagal konkrečias situacijas. Šios grupės, kurias sudaro apie 20 skirtingų profilių besimokančių asmenų, suformuojamos visam maždaug 7 mėnesių trukmės studijų, kurios vyksta Bordo, laikotarpiui, po kurio suteikiamas pagrindinis aukštesnis laipsnis. Taigi dėstytojai gali veiksmingai vadovauti grupei ir teikti individualias rekomendacijas, o interaktyvumas yra pedagoginio metodo pagrindas.

Be to, pretendentai mokosi kursuose ar paskaitose auditorijose, teminiuose praktiniuose seminaruose, dalyvauja imituojamose situacijose ir modeliuojamuose teismo posėdžiuose, debatuose ir apskritojo stalo diskusijose, rašo darbus raštu ir mokosi internetu.

Bordo esančioje mokykloje yra 25 nuolatiniai dėstytojai (studijų koordinatoriai). 23 iš jų yra teisėjai, į ENM deleguojami ne ilgesniam nei šešerių metų laikotarpiui; taip užtikrinamas mokymas, atitinkantis teismų profesinės praktikos realijas. Šią dėstytojų grupę papildė teismų kanceliarijos tarnybos direktorius ir kalbos mokytojas. Studijų koordinatoriai, priskirti vienam iš aštuonių mokymo sektorių, teikia ekspertines žinias, prižiūri pedagoginės medžiagos rengimą ir dėsto arba organizuoja paskaitų dėstymą.

ENM taip pat dirba apie 50 asocijuotų pedagoginių darbuotojų, kurie, be savo tiesioginių pareigų (teisėjų), reguliariai padeda mokymosi grupėse ir modeliuojamuose teismo posėdžiuose. Taip pat kviečiami dalyvauti kiti specialistai: advokatai, gydytojai, dėstytojai ir tyrėjai. Kasmet daugiau kaip 750 specialistų dalijasi savo patirtimi teisės, istorijos, sociologijos, psichologijos, psichiatrijos, teismo medicinos ir kriminologijos srityse.

Būsimų teisėjų ir prokurorų mokymo tikslas – suteikti žinių, susijusių su jų profesinės praktikos konkrečiomis funkcijomis, pavyzdžiui, teismo sprendimų ir kaltinamųjų aktų rengimas, teisminių apklausų vykdymas, pirmininkavimas teismo posėdžiams arba veiksmai, susiję su civilinių ar baudžiamųjų bylų sprendimu. Taigi 70 proc. mokymosi sudaro praktika, kurios didžioji dalis atliekama teismuose. Ši visą darbo laiką vykstanti praktika yra labai svarbi mokantis praktinių teisėjo ir prokuroro funkcijų dalyvaujant būsimoje darbo aplinkoje. Pretendentus prižiūri profesionalūs teisėjai, kurie atlieka praktikos vadovų vaidmenį, koordinuojant praktikos centro direktoriui.

Pretendentams suteikiamas profesionalaus teisėjo ir valstybės tarnautojo statusas. Kai jie paskiriami į pareigas, jie tampa teismų sistemos dalimi ir prisiekia laikytis konfidencialumo visų dokumentų, su kuriais jie susipažįsta, atžvilgiu. Studijų metu jie gauna atlygį ir įsipareigoja bent 10 metų dirbti Prancūzijos valstybei.

Galimybė dalyvauti pirminiame mokyme

Norėdami tapti teisminių institucijų dalimi, būsimi teisėjai turi sėkmingai išlaikyti konkursinį egzaminą arba būti atrinkti atrankos procedūros metu, kuri grindžiama kvalifikacija arba pateiktais dokumentais. Kadangi yra įvairių būdų būti priimtiems į ENM, mokyme gali dalyvauti įvairių akademinę ir profesinę patirtį turintys asmenys. Ši patirčių įvairovė užtikrina teisingą atstovavimą Prancūzijos visuomenei.

Teisingumo ministerija, atsižvelgdama į numatomą teisėjų ir prokurorų poreikį ir biudžeto apribojimus, kasmet nustato įvairių konkursinių egzaminų kandidatų skaičių.

ENM kasmet rengia tris konkursinius priėmimo egzaminus ir papildomą konkursą:

- Pirmajame konkurse gali dalyvauti magistro ar lygiavertį laipsnį turintys ne vyresni kaip 31 metų studentai; į šį konkursą pateikiama daugiausia paraiškų.
- Antrajame konkurse gali dalyvauti valstybės tarnautojai, kurių darbo stažas yra ketveri metai ir kurie metų, kuriais rengiamas konkursas, sausio 1 d. yra ne vyresni kaip 48 metai ir 5 mėnesiai; o trečiajame konkurse gali dalyvauti 8 metų profesinę patirtį privačiame sektoriuje turintys asmenys arba einantys renkamas pareigas. Abiejų konkursų egzaminai yra tokie patys.
- Papildomame konkurse gali dalyvauti vyresni kaip 35 metų asmenys, turintys bent 7 metų profesinę patirtį.

Pirmojo konkursinio egzamino parengiamieji kursai

Siekdama skatinti priimamų pretendentų įvairovę ir paremti nusipelnčius ir motyvuotus nepalankioje socialinėje padėtyje esančius kandidatus, ENM rengia „lygių galimybių“ parengiamuosius kursus. Kasmet surengiami penkios paskaitos, per kurias studentai rengiami pirmajam priėmimo į ENM konkursui.

Pretendentų į teisėjus priėmimas, grindžiamas kvalifikacija

Šiuo būdu gali būti priimami tik 31–40 metų amžiaus asmenys, turintys patirties teisės, ekonomikos ar humanitarinių ir socialinių mokslų srityse, kuri suteikia jiems kvalifikaciją atlikti teismines funkcijas, ir kurie turi kvalifikaciją, atitinkančią jų profesinį statusą.

Priėmimo sąlygos: atranką vykdo paaukštinimo komitetas, remdamasis dokumentais, kuriuos pateikia generalinis prokuroras kandidato gyvenamosios vietos apeliaciniam teismui.

Tiesioginis priėmimas

Kandidatai, turintys magistro 2 tipo kvalifikaciją, kurių profesinė patirtis suteikia teisę jiems eiti konkrečiai teismines pareigas, gali būti priimami tiesiogiai ir nelaikyti konkursinio egzamino. Kad būtų priimti į antrojo lygio pareigas, jie turi turėti bent 7 metų reikalavimus atitinkančios profesinės patirties (minimalus amžius – 35 metai), o priėmimui į pirmojo lygio pareigas reikia bent 15 metų patirties.

Priėmimo sąlygos: priėmimas grindžiamas paraiška, kuri pateikiama Teisingumo ministerijai ir kuri vėliau ją perduoda komitetui. Komitetas, prieš priimdamas sprendimą, gali reikalauti, kad kandidatui būtų nustatytas ne ilgesnis kaip 6 mėnesių bandomasis laikotarpis teisme. Bandomąjį laikotarpį organizuoja ENM ir po jo parengiama vertinimo ataskaita. Pasibaigus bandomajam laikotarpiui surengiamas kandidato pokalbis su atrankos komisija, atsakinga už pretendentų į teisėjus tvirtinimą ir reitingavimą, kuri pateikia nuomonę dėl tinkamumo eiti teismines pareigas. Galiausiai komitetas priima galutinį sprendimą dėl kandidato.

Pirminio mokymo forma ir turinys

Pirminio mokymo trukmė priklauso nuo to, koku būdu kandidatai buvo priimti.

Ilgiausias mokymo laikotarpis yra 31 mėnėsis ENM ir jį sudaro praktinio mokymo darbo vietoje ir studijų ENM (Bordo) laikotarpių derinys. Ši mokymo forma skirta studentams, priimtiems pagal pirmąjį konkursinį egzaminą (išorės kandidatams), antrąjį konkursinį egzaminą (valstybės tarnautojams), trečiąjį konkursinį egzaminą (turintiems 8 metų patirtį privačiame sektoriuje) ir pagal kvalifikaciją priimtiems studentams (buvusiems advokatams, doktorantams, teisininkams ir kt.). Šios mokymo programos pirmieji dveji metai (bendrasis mokymo

etapas) yra bendri visiems pretendentes į teisėjus. Jie mokomi pagrindinių netechninių teisėjo profesijos įgūdžių, supažindinami su darbo aplinkos aspektais, kurių jiems reikia daugumai funkcijų atlikti, ir mokomi pagrindinių profesinių metodų, būdingų įvairioms funkcijoms. Šiuo laikotarpiu pretendentes į teisėjus atlieka įvairią praktiką, daugiausia teismuose, kurios metu jie taiko bendrus šios profesijos metodus ir konkrečią praktiką.

Paskutiniai šeši mokymo programos mėnesiai skirti specializacijai, susijusiai su viena funkcija, kurią pretendentes į teisėjus pasirenka savo pirmosioms pareigoms. Šis pasirengimo pirmosioms pareigoms laikotarpis prasideda nuo teorinės dalies ENM. Šioje teorinėje dalyje pretendentes į teisėjus gilina žinias apie profesinius metodus ir jų pasirinktos funkcijos taikymo sritį. Savo paskutinę praktiką jie atlieka teisme, kad pasirengtų eiti pareigas. Šis paskutinis etapas turi juos parengti pradėti visapusiškai eiti savo pareigas.

Tvarkaraštis pateiktas [čia](#).

Mokymo programa kandidatams, priimtiems tiesiogiai ir papildomo konkurso metu, kurie visi turi daugiau kaip 7 ar 15 metų profesinės patirties, yra trumpesnė, tačiau taip pat ją sudaro studijų Bordo ir praktikos laikotarpiai. Taigi papildomą konkursą praėję ir tiesiogiai priimti kandidatai vieną mėnesį mokosi Bordo ir vėliau atlieka 4–5 mėnesių praktiką teisme. Papildomą konkursinį egzaminą išlaikę kandidatai taip pat atlieka papildomą praktiką pasirinkę pirmąsias pareigas.

Pirminio mokymo pabaiga ir kvalifikacijos suteikimo procesas

Vertinimas

Norint tapti teismo pareigūnu, pirminis mokymas yra vertinamas. Taigi tiek studijų, tiek praktikos laikotarpiais pretendentes yra vertinami visu mokymosi laikotarpiu. Šio vertinimo tikslas – įvertinti, koku mastu pretendentes įgijo pagrindinius profesijai reikalingus įgūdžius ir įsisavino kiekvienai funkcijai būdingus metodus. Vertinimas ENM atliekamas kaip tęstinis vertinimas, taip pat kaip egzaminai mokymosi laikotarpių pabaigoje ir pabaigus praktiką teisme.

Praktiką vertina į ENM deleguoti teisėjai, kurie yra regioniniai studijų koordinatoriai. Šie deleguoti teisėjai, einantys pareigas 12 teismų regionų, apimančių keletą apeliacinių teismų, veikia kaip ryšys tarp ENM ir teismų. Jie organizuoja praktiką pretendentes, juos prižiūri ir juos vertina praktikos metu.

Pasibaigus mokymui, atrankos komisija, atsakinga už pretendentes į teisėjus tvirtinimą ir reitingavimą, išklausi pretendentes ir gavusi pagrįstą direktoriaus nuomonę, grindžiamą regioninio studijų koordinatoriaus ir priėmimo centro direktoriaus ataskaitomis, pateikia nuomonę dėl kiekvieno pretendento tinkamumo eiti teismines pareigas pabaigus mokymus. Pretendentes, pripažinti tinkamais eiti teisėjo ir prokuroro pareigas, pradeda paskutinį etapą prieš pradėdami eiti pareigas teisme, t. y. pasirengimą pirmosioms pareigoms.

Pirmasis paskyrimas

Po baigiamojo tinkamumo ir lygio nustatymo egzaminu pateikiamas išlaikiusiųjų sąrašas pagal pranašumus. Remdamiesi šiuo sąrašu busimi profesionalūs teisėjai iš Teisingumo ministerijos pateikto sąrašo pasirenka pirmąsias pareigas. Užbaigę parengiamąjį mokymą prieš pirmąsias pareigas, jie paskiriami teisėjais arba prokurorais teisme, kuriam jie priskirti. Tada jie duoda profesionalaus teisėjo priesaiką ir Respublikos Prezidento dekretu, kuriame atsižvelgiama į Aukščiausiosios teismų tarybos nuomonę, paskiriami eiti pirmąsias pareigas.

Pabaigę pirminį mokymą pretendentes gali būti paskirti į aštuonias pareigybes (išskyrus išlaikiusius papildomą konkursinį egzaminą, nes jie gali eiti tik teisėjo arba prokuroro pavaduotojo pareigas):

- teisėjo (*juge*);
- teisminių ginčų dėl apsaugos teisėjo (*juge des contentieux de la protection*);
- ikiteisminio tyrimo teisėjo (*juge d'instruction*);
- nepilnamečių teismo teisėjo (*juge des enfants*);
- sprendimų vykdymo užtikrinimo teisėjo (*juge de l'application des peines*);
- valstybės prokuroro pavaduotojo (*substitut du procureur de la République*);
- generalinio prokuroro pavaduotojo (*substitut placé auprès du procureur général*);
- pirmajam teismo pirmininkui atskaitingo teisėjo (*juge placé auprès du premier président*).

■ Paskutinis naujinimas: 19/05/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.